Mapa času

Félix J. Palma

HOST

Mapa času

Félix J. Palma

Mapa času

Félix J. Palma

BRNO 2013

Pro Soniu, protože jsou i romány, které nikdy nekončí

Félix J. Palma
El mapa del tiempo
Copyright © Félix J. Palma, 2008
Cover illustration © Cliff Nielsen/Shannon Associates
Endpapers © Cliff Nielsen/Shannon Associates
Translation © Iveta Gonzálezová, 2013
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2013
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7294-979-3 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7294-980-9 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7294-981-6 (Formát PDF pro čtečky)
ISBN 978-80-7294-982-3 (Formát MobiPocket)

Rozdíl mezi minulostí, současností a budoucností je pouze neústupně přetrvávající iluze.

ALBERT EINSTEIN

Nejdokonalejším a nejhrůznějším uměleckým dílem lidstva je měření času.

ELIAS CANETTI

Co mě čeká směrem, jímž jsem se nevydal?

JACK KEROUAC

PRVNÍ ČÁST

Jen přistup blíže, vážený čtenáři,
a ponoř se do napínavých stránek
našeho zábavného románu,
kde se dozvíš o dobrodružstvích,
o kterých se ti ani nesnilo!

*

Jestli si jako každý rozumný člověk
myslíš, že čas je proud,
který překotně unáší vše, co se narodí,
k tomu nejtemnějšímu břehu, pak zde odhalíš,
že minulost lze nově vyšlapat,
že člověk může kráčet
ve vlastních šlépějích,
a to díky stroji,
jenž dokáže cestovat v čase.

*

Napětí a překvapení
zaručeno.

I

Andrew Harrington by rád uměl zemřít víckrát než jednou, aby si nemusel vybírat pouze jedinou mezi mnoha pistolemi, které otec schraňoval v prosklených skříních salonu. Rozhodování nikdy nebylo jeho silnou stránkou. Při bližším pohledu se mu jeho existence jevila jako řetězec mylných rozhodnutí, z nichž to poslední hrozilo vrhnout dlouhý temný stín na jeho budoucnost. Avšak Andrewův tak málo příkladný život plný hloupostí se chýlil ke konci. Tentokrát věřil, že se rozhodl správně, protože se rozhodl skončit s rozhodováním. V budoucnosti už nedojde k žádným dalším omylům, protože žádná budoucnost už nebude. Bez váhání se ji chystal zničit a přiložit si k pravému spánku jednu z těch zbraní. Zdálo se, že mu nic jiného nezbývá: vzdát se budoucnosti byl jediný možný způsob, jak se zbavit minulosti.

Prozkoumal obsah vitríny, všechny ty smrtonosné věcičky, které otec tak láskyplně nakupoval od chvíle, co se vrátil z fronty. Jeho zploditel ty zbraně zbožňoval, Andrew ho však podezíral, že je nesbírá z nostalgie, ale protože ho fascinuje pohled na rozmanité možnosti, které člověk během let vymyslel, aby si mohl neoficiální cestou ukrátit život. S nezájmem, který byl v naprostém protikladu k otcovu nadšení, přelétl očima na pohled nevinné, téměř domácké nástroje, jež člověku do ruky vkládají hromy a zbavují války nepříjemné důvěrnosti boje tělo na tělo. Andrew se snažil odhadnout, jaká smrt se jako malá číhající bestie skrývá v každé zbrani. Kterou by mu asi tak k prostřelení spánku doporučil otec? Představoval si, že křesadlové pistole, to staré haraburdí, do kterých se ústím musel naládovat prach, náboj

a kus papíru jako zátka, aby se z nich vůbec dalo vystřelit, by mu poskytly smrt vznešenou, ale také zdlouhavou, umíněnou. Výhodnější byla smrt bouřlivá, kterou mu nabízely moderní revolvery, schoulené ve svých luxusních, sametem vystlaných dřevěných pouzdrech. Přemýšlel nad Coltem Single Action. Na pohled byl dobře ovladatelný a účinný, ale nakonec ho zavrhl, protože si vzpomněl, že právě tímhle revolverem mával Buffalo Bill ve svém cirkuse Divoký západ, patetickém představení, kde předváděl vlastní zaoceánské výpravy a využíval k tomu několika dovezených indiánů a tuctu apatických bizonů, kteří vypadali, jako by je krmili opiem. Svou smrt nechtěl brát jako nějaké dobrodružství. Také odmítl nádherný Smith & Wesson, zbraň, která zabila Jesseho Jamese, protože se neodvážil stavět na roveň slavnému banditovi, a stejně tak i revolver Webley, používaný zejména při potyčkách se statnými domorodci během koloniálních válek, jelikož se mu zdál příliš těžký. Potom si prohlédl otcova oblíbence, roztomilý Pepperbox s otáčivým bubínkem, ale měl vážné pochybnosti, zda bude tahle směšná, afektovaná zbraň schopna vystřelit kulku s dostatečnou rozhodností. Nakonec si vybral elegantní kolt s perleťovou rukojetí vyrobený v roce 1870, ten ho zbaví života s jemností ženského pohlazení.

Vzpomněl si, kolikrát mu otec zakázal dotýkat se jeho pistolí, a s přidrzlým úsměvem vyndal kolt z vitríny. Teď se však velevážený William Harrington nacházel v Itálii a pravděpodobně svým hodnotícím pohledem naháněl strach fontáně di Trevi. To, že se jeho rodiče rozhodli odjet na cestu po Evropě právě v době, kterou si vybral k sebevraždě, byla šťastná shoda okolností. Pochyboval, že by alespoň jeden z nich dokázal rozluštit skutečné poselství jeho gesta — že chtěl raději zemřít sám, stejně tak, jako žil —, ale postačí mu mrzutý úšklebek, který se bezpochyby objeví na otcově tváři, až zjistí, že se zabil za jeho zády a bez jeho svolení.

Otevřel skříňku se střelivem a vložil šest nábojů do bubínku revolveru. Předpokládal, že víc než jeden nebude potřebovat, ale člověk

nikdy neví, co se může přihodit. Vždyť je to nakonec poprvé, co páchá sebevraždu. Potom schoval v šátku zabalený revolver do svrchníku, jako by to bylo ovoce, které si chce později sníst během procházky, a ve své vzpouře pokračoval tím, že nechal skříňku otevřenou. Kdyby tuhle kuráž projevil dřív, pomyslel si, kdyby se ve správnou chvíli odvážil otci postavit, ona by ještě žila. Když to však konečně udělal, bylo příliš pozdě. A celých osm dlouhých let za tohle zpoždění platil. Osm dlouhých let, během kterých jeho bolest jenom dál rostla a prorůstala mu nitrem jako ničemný břečťan, svým vlhkým dotykem mu obalovala orgány a rozkládala duši. I přes snahu bratrance Charlese a přes rozptýlení s jinými ženami se bolest nad Mariinou smrtí odmítala nechat pohřbít. Dnes v noci ovšem všechno skončí. Dvacet šest let je pěkný věk na smrt, pomyslel si a spokojeně si poklepal na vyboulenou kapsu. Zbraň už měl. Teď jenom potřeboval vhodné místo, kde by celý obřad dokončil. A takové místo bylo jenom jedno.

S revolverem, který ho tížil v kapse a dodával mu odvahu jako nějaký talisman, sešel po honosném schodišti sídla Harringtonů, stojícího na luxusní třídě Kensington Gore, velmi blízko západního vstupu do Hyde Parku. Ačkoliv neměl v úmyslu věnovat jediný pohled na rozloučenou zdem, které byly téměř tři desítky let jeho domovem, přece se neubránil nezdravému nutkání zastavit se před portrétem vévodícím vstupní hale. Ze zlatého rámu na něj káravě shlížel otec. Povýšený a majestátní, horko těžko nasoukaný do své staré pěšácké uniformy, v níž zamlada bojoval v krymské válce, dokud mu ruský bodák neroztrhl stehno a neodsoudil ho tak k doživotnímu kulhání, takže se při chůzi znepokojivě kolébal. William Harrington vrhal na svět pohled plný výsměšné kritiky, jako by ho považoval za nepovedené dílo, které on již dávno zatratil. Kdo nařídil zahalit bitvu zuřící před obklíčeným Sevastopolem do závoje nežádoucí mlhy, takže nikdo nedohlédl ani na špičku svého bodáku? Kdo rozhodl, že o osud Anglie bude nejlépe pečovat žena? Je východ opravdu tou nejlepší stranou, kde by mělo vycházet slunce? Andrew svého otce nikdy jinak

nepoznal, a tak nevěděl, zda se s tou hrubou nevraživostí, která mu čišela z očí, už narodil, anebo se jí na Krymu nakazil od divokých Tatarů. Bylo však jisté, že mu po návratu z vojny z tváře nezmizela, jako mizí plané neštovice, přestože se před jeho vojenskými botami otevřela budoucnost, která se nedala označit jinak než jako příznivá. Co na tom, že jí musel vyjít vstříc s holí v ruce, jestliže ho dovedla tam, kam ho dovedla? Protože aniž musel uzavřít smlouvu s ďáblem, stal se ten muž s hustým knírem a čistými, vyrovnanými rysy, který na něj hleděl z plátna, ze dne na den jedním z nejbohatších džentlmenů Londýna. Nic ze svého současného majetku by si v době, kdy se potloukal v té daleké válce s napřaženým bodákem v ruce, neodvážil ani představit. Ale jak k němu přišel, bylo jedním z nejlépe střežených rodinných tajemství, a pro Andrewa tedy úplná záhada.

A nyní se blíží ta nudná chvíle, kdy se náš mladík musí rozhodnout, jaký klobouk a jaký kabát si vybere z přeplněné skříně v hale, jelikož i ve chvíli smrti by měl člověk vypadat k světu. Jedná se o scénu, která, jak Andrewa znám, může trvat i několik nekonečných minut a kterou tu nemíním popisovat, a tak využiji příležitosti, abych vás přivítal v tomto příběhu. Po dlouhém přemítání jsem se jej rozhodl začít právě tímto okamžikem, a ne jiným — jako bych i já musel volit mezi všemi těmi začátky, které se tlačí ve skříni možností. Až své vyprávění skončím, a pokud tu ještě budete, pravděpodobně si někteří z vás pomyslí, že jsem v klubíčku příběhu měl zatáhnout za jinou nitku a že by určitě bylo lepší respektovat chronologický sled událostí a začít slečnou Haggertyovou. Možná ano, ale jsou příběhy, které nelze vyprávět od začátku, a tenhle je pravděpodobně jedním z nich.

A tak prozatím zapomeňme na slečnu Haggertyovou, zapomeňme také na to, že jsem se o ní zmínil, a vraťme se k Andrewovi, který již vyšel před dům, přiměřeně vyzbrojen kabátem a kloboukem, a dokonce i tlustými rukavicemi, v nichž ukryl ruce před štiplavou zimou. Jakmile byl náš mladík venku, zastavil se na kraji venkovního scho-

diště, které vedlo do zahrad a rozlévalo se mu pod nohama jako mramorový příboj. Zkoumavě se odsud rozhlédl po světě, v němž vyrostl, a náhle si uvědomil, že pokud všechno dobře dopadne, už ho nikdy neuvidí. Na panské sídlo Harringtonů se s liknavou lehkostí padajícího závoje začala snášet noc. Na nebi trůnil matně bělostný měsíc v úplňku a vrhal svou mléčnou zář na vyfintěné zahrádky, z velké části zamořené záhonky, živými ploty, a především fontánami, obrovskými kamennými kašnami ozdobenými pompézními sochami Sirén, faunů a dalším jejich nemožným příbuzenstvem. Byly jich tucty, protože otec, postrádající vybraný vkus, neuměl své bohatství dát najevo jinak než shromažďováním nepotřebných luxusních věcí. V případě fontán mu však Andrew tohle nehorázné hromadění odpouštěl, protože za nocí společně pěly zvláštně se linoucí ukolébavku, která člověka vybízela, aby zavřel oči a zapomněl na všechno kromě onoho opojného bublání. O kousek dál, za rozlehlou plochou dokonale zastřiženého trávníku, se jako vznešená vzlétající labuť tyčil obrovitý skleník, kde matka trávila většinu dne a nechávala se hypnotizovat pohádkovými květinami, které tu rašily ze semen dovezených z kolonií.

Andrew několik minut pozoroval měsíc a ptal se sám sebe, zda se na něj jednoho dne člověk dostane, jak o tom psal Jules Verne nebo Cyrano z Bergeracu. S čím by se asi tak setkal, kdyby mohl přistát na jeho běloskvoucím povrchu, ať už se vzducholodí, na kouli vystřelené z děla, anebo tak, že si kolem těla přiváže tucet lahviček naplněných rosou, která ho svým pomalým vypařováním vynese až k nebesům, jak to udělal Cyranův hrdina. Básník Ariosto udělal z této družice sklad ampulí obsahujících rozum lidí, kteří o něj přišli. Andrewa však více lákala Plutarchova myšlenka: ten si měsíc představoval jako místo, kam se odebírají vznešené duše, když opustí svět živých. Stejně jako on si i Andrew raději myslel, že nebožtíci mají tam nahoře svůj domov. Rád si představoval, jak v mírumilovné shodě žijí v mramorových palácích postavených armádou andělských dělníků nebo v jeskyních vytesaných do bílé skály a čekají, až smrt propustí živé, aby tam přišli

za nimi a společně pokračovali ve svých životech přesně tam, kde se museli rozloučit. Někdy si představoval, že v jedné takové jeskyni bydlí i Marie a nepamatuje si, co se jí stalo, spokojená, že jí smrt nabídla lepší existenci než život. Marie, krásná mezi vší tou bělostí, trpělivě čeká, až se Andrew konečně rozhodne vpálit si kulku do hlavy a zaujme své místo na prázdné straně její postele.

Odtrhl oči od měsíce, protože si všiml kočího Harolda čekajícího pod schodištěm s připraveným kočárem, přesně jak mu nařídil. Když ho kočí uviděl scházet se schodů, honem otevřel dveře kočáru. Energie, kterou starý Harold oplýval, Andrewa vždy pobavila, protože ji u člověka, jemuž mohlo být kolem šedesáti, považoval za nepřiměřenou; bylo však jasné, že se kočí udržuje ve formě.

„Do Miller's Court," přikázal mladík.

Harolda rozkaz překvapil.

„Ale pane, to je tam, co…"

„Nějaký problém, Harolde?" přerušil ho Andrew.

Kočí na něj několik vteřin hleděl se směšně pootevřenými ústy a pak vyhrkl:

„Žádný, pane."

Andrew přikývl a považoval rozhovor za ukončený. Nastoupil do kočáru a usadil se na sedadlo potažené červeným sametem. Když si všiml svého odrazu ve skle dveří, melancholicky si povzdechl. Ta pobledlá tvář je jeho? Byla to tvář člověka, z něhož se bezděčně vytrácel život jako peří sypoucí se z roztrženého polštáře, a v jistém smyslu to tak opravdu bylo. Ještě pořád si zachovával svůj krásný souměrný obličej, s nímž měl to štěstí se narodit, ale náhle mu připadalo, že je to jen prázdná skořápka, něco neurčitého, vymodelovaného z hromádky popela. Zdálo se, že utrpení sužující jeho duši mělo zhoubný vliv i na tělo, protože se v tom mladém starci s propadlými tvářemi, sklíčeným pohledem a neupravenou bradkou, který se na něj díval ze skla, stěží poznával. Bolest uťala jeho rozkvět a udělala z něj skleslé, zasmušilé stvoření. Kočár se rozhoupal, protože Harold se mezitím

vzpamatoval z ohromení a začal šplhat na kozlík, a to naštěstí přimělo Andrewa, aby si té tváře, jakoby namalované vodovými barvami na plátno noci, přestal všímat. Poslední dějství katastrofálního představení jeho života právě začínalo, a tak se musel soustředit, aby mu z něj nic neuteklo. Nad hlavou uslyšel prásknutí biče, polaskal vyboulenou kapsu a nechal se kolébat jemným kodrcáním vozu.

Kočár vyrazil od panství a pustil se po třídě Knightsbridge okolo bujného Hyde Parku. Za necelou půlhodinu budou v East Endu, odhadoval Andrew a okénkem pozoroval metropoli. Ta jízda ho fascinovala a zároveň mátla, během jediné cesty mu totiž ukazovala všechny tváře jeho milovaného Londýna, největšího města na světě, hlavy nenažraného Krakena, jehož chapadla svírala skoro celou pětinu zemského povrchu a který ve svém objetí dusil Kanadu, Indii, Austrálii a velkou část Afriky. Jak se kočár prodíral na východ, zdravé a skoro lesní prostředí Kensingtonu ustoupilo přelidněnému městskému jevišti sahajícímu až k Piccadilly Circus, kruhovému náměstí se sochou boha Antera, mstitele neopětované lásky, zabodnutou jako dýka přímo do jeho srdce. Když pak projeli Fleet Street, začaly se před nimi rýsovat středostavovské domky obklopující katedrálu svatého Pavla, potom minuli Anglickou národní banku a projeli Cornhill Street, až se nakonec po okolním světě začala rozlévat chudoba, taková chudoba, jakou sousedé z West Endu znali pouze z karikatur časopisu *Punch*. Ta bída snad nakazila i samotný vzduch a pomocí odporného puchu přicházejícího od Temže ho změnila v jakousi nedýchatelnou substanci.

Andrew tudy nejel už celých osm let, ale celou tu dobu žil v přesvědčení, že se sem dříve či později vrátí a že to bude naposledy. Proto ho nepřekvapilo, že se ho se zkracující se vzdáleností k Aldgate, bráně vedoucí do čtvrti Whitechapel, začal zmocňovat lehký neklid. Jakmile vjeli dovnitř, opatrně vyhlédl z okénka a pocítil známý stud, jaký zažíval i v minulosti. Vždycky se cítil provinile, když si zvědavě a s chladným zájmem sběratele hmyzu prohlížel tenhle svět, tolik

vzdálený tomu jeho, a to i přesto, že se odpor časem nevyhnutelně změnil v soucit s dušemi, které tuhle městskou stoku plnou lidského odpadu obývají. A jak se právě přesvědčil, soucit mohl cítit dál, protože se nezdálo, že by se nejchudší londýnská čtvrť za posledních osm let příliš změnila. Bohatství jde vždy ruku v ruce s bídou, pomyslel si Andrew, zatímco projížděl ponurými hlučnými ulicemi napěchovanými stánky a vozíky, kde se hemžily proudy ubohých stvoření, jejichž životy se odvíjely v pochmurném stínu kostela Ježíše Krista. Zpočátku ho překvapovalo, že se za pozlátkem zářného Londýna může skrývat ďáblovo doupě, kde s královniným požehnáním degraduje lidská rasa až k nestvůrnosti, ale uplynulá léta ho zbavila naivity. Teď už ho nepřekvapilo, že zatímco vědecký pokrok mění tvář Londýna a obyvatelé zámožných čtvrtí se baví nahráváním štěkotu svých psů na navoskované kartonové válečky fonografů, hovoří telefony osvětlenými elektrickými lampami značky Robertson a jejich ženy přivádějí děti na svět v chloroformovém oparu, Whitechapelu, neprodyšně uzavřeného v krunýři prohnilosti a utopeného ve vlastní bídě, se nic z toho netýká. Stačil jeden letmý pohled kolem, aby se utvrdil v přesvědčení, že vstoupit do Whitechapelu je pořád ještě jako strčit ruku do vosího hnízda. Bída zde vystavovala svou nejpodlejší tvář. Pořád tu zněla stejně bolestná a tklivá melodie. Zahlédl pár hospodských rvaček, uslyšel křik přicházející z nejtemnějších zákoutí uliček, všiml si několika opilců válejících se po zemi, kterým tlupa dětí ulehčovala od bot, a zkřížil pohled s nevraživými muži postávajícími na nárožích, malými vládci téhle paralelní říše neřesti a zločinu.

Luxusní kočár přivábil několik prostitutek, volaly na něj chlípné nabídky, vyhrnovaly si sukně a stavěly na odiv výstřihy. Andrew pozoroval to smutné pouliční představení a cítil, jak se mu svírá srdce. Většinou to byly špinavé unavené ženy, na jejichž těle se odrážel počet zákazníků, které musely denně snášet. Ani ty nejmladší a nejkrásnější nemohly zakrýt prašivinu bezútěšnosti, kterou je tahle čtvrť nakazila. Znovu ho rozesmutnilo pomyšlení, že mohl jednu z těch

zatracených duší zachránit, nabídnout jí lepší osud, než jí přisoudil Stvořitel, ale neudělal to. Když kočár projel kolem hospody U Deseti zvonů, skřípavě pokračoval Crispin Street až k Dorset Street a minul knajpu Britannia, ve které poprvé mluvil s Marií, jeho zármutek ještě vzrostl. Tahle ulice znamenala konec cesty. Harold zastavil kočár před kamenným obloukem, který sloužil jako vchod do apartmánů Miller's Court, a seskočil z kozlíku, aby otevřel dveře. Když Andrew vystoupil z vozu, zmocnila se ho závrať, rozhlédl se kolem sebe a ucítil, jak se mu rozklepala kolena. Všechno bylo takové, jak si to pamatoval, dokonce i ten obchod s umaštěnou vitrínou, který měl majitel apartmánů McCarthy hned vedle vchodu do dvora. Nedokázal najít jedinou maličkost, která by prozrazovala, že čas plyne i ve Whitechapelu, že se tomuto místu nevyhýbá jako důležité osobnosti a arcibiskupové, když přijedou do města na návštěvu.

„Můžeš se vrátit, Harolde," přikázal kočímu, který tiše postával vedle něj.

„Kdy vás mám vyzvednout, pane?" zeptal se stařec.

Andrew se na něj podíval a dost dobře nevěděl, co na to odpovědět. Vyzvednout? Přemohl nutkání smutně se zasmát. Jediný vůz, který si pro něj přijede, bude z márnice na Golden Lane, stejný jako ten před osmi lety, který si sem přijel pro to, co zbylo z jeho milované Marie.

„Zapomeň, že jsi mě sem vezl," odpověděl.

Vážný výraz na tváři kočího Andrewa dojal. Tušil Harold, co sem Andrew přijel udělat? Nebyl si jistý, nikdy se neobtěžoval změřit inteligenci kočího ani žádného jiného sluhy. Připisoval jim pouze vrozenou prohnanost lidí odmalička nucených plavat proti proudu, ve kterém si bohatí plují tak pohodlně. Teď se mu však zdálo, že v chování starého Harolda zahlédl znepokojení, které mohlo být způsobeno jenom překvapivě trefným odhadem Andrewova záměru. Avšak Andrew objevil vedle Haroldovy analytické schopnosti ještě něco jiného. V těch několika málo vteřinách, během nichž se jejich pohledy nezvykle prolnuly, si také uvědomil něco, co by nikdy nečekal: lásku, kterou může sluha

cítit ke svému pánovi. Přestože on v nich nebyl schopen vidět nic jiného než stíny ploužící se z pokoje do pokoje za záhadnými cíli a bral je na vědomí jen v případě, že potřeboval odložit sklenici na tác nebo zapálit oheň v krbu, tyhle přízraky se mohly strachovat o osud svých pánů, a ve skutečnosti to také dělaly. Pro Andrewa všichni ti lidé bez tváře — služebné, které matka vyhazovala za jakoukoliv malichernost, kuchařky, jež pravidelně přicházely do jiného stavu s podkoními, jako by podléhaly nějakému pradávnému rituálu, majordomové, kteří odcházeli se znamenitými doporučujícími dopisy na jiná, avšak téměř totožná panství — tvořili součást měnícího se panoramatu, nad kterým se nikdy neobtěžoval pozastavit.

„Dobře, pane," zamručel Harold.

A Andrew pochopil, že těmito slovy se s ním kočí navždy loučí, že tohle je jediný způsob, jakým stařec umí říct sbohem, protože obejmout ho by představovalo riziko, které zřejmě nemínil podstoupit. Andrew se s těžkým srdcem díval, jak ten odhodlaný korpulentní muž, který byl skoro třikrát tak starý jako on a jemuž by musel postoupit vůdčí roli, kdyby spolu ztroskotali na pustém ostrově, vylezl na kočár, pobídl koně a zmizel v mlze, jež se po celém Londýně začínala šířit jako špinavá pěna. Zbylo po něm jen cinkání podkov, které se pomalu vytrácelo v dáli. Přišlo mu podivné, že poslední, s kým se před sebevraždou rozloučil, byl kočí, a ne jeho rodiče nebo bratranec Charles, ale život byl plný rozmarů.

O tomtéž přemýšlel i Harold Barker, když štval koně po Dorset Street a hledal výjezd z té zatracené čtvrti, kde život nestál ani za zlámanou grešli. I on mohl být dalším z hordy nešťastníků přežívajících v tomhle zahnívajícím koutě Londýna, kdyby si otec neumanul, že ho vytáhne z bídy, a nesehnal mu místo kočího, hned jak Harold dokázal vylézt na kozlík. Ano, to ten opilý a nevlídný stařec ho vhodil do víru pracovních příležitostí, který ho vynesl až do vozovny slovutného Williama Harringtona, v jehož službách strávil už polovinu života.

A musel uznat, že to byly klidné roky, a také to skutečně uznával, když v tichých chvílích před rozedněním, kdy už páni spali a on měl volno, hodnotil svůj život. Klidné roky, během kterých se oženil a přivedl na svět dvě zdravé a silné děti, z nichž jedno bylo zaměstnáno jako zahradník u samotného pana Harringtona. To, že měl štěstí a mohl si vybudovat jiný život, než mu byl podle něj dán do vínku, mu teď umožňovalo pohlížet na ty nešťastné duše s jistým odstupem a soucitem. Harold musel navštívit Whitechapel víckrát, než mu bylo milé, protože toho strašného podzimu před osmi lety, kdy se občas zdálo, že krvácí i samotné nebe, sem vozil svého pána. O tom, co se v té spleti Bohem zapomenutých ulic dělo, si přečetl v novinách, ale především to viděl v pánových očích. Teď už věděl, že to mladý Harrington nikdy nepřekonal. Všechny ty bláznivé výpravy do krčem a nevěstinců, na které je oba zatáhl bratranec Charles, ačkoliv on musel zůstávat na kočáře a mrznout až do morku kostí, nebyly nic platné, nedokázaly zaplašit hrůzu z pánovy mysli. A dnes v noci se zdálo, že Andrew je připraven složit zbraně a vzdát se nepříteli, který se ukázal jako nepřemožitelný. Neměl snad v té vyboulené kapse zbraň? Ale co on mohl dělat? Měl se vrátit a pokusit se mu v tom zabránit? Má sluha právo měnit osud svého pána? Zakroutil hlavou. Možná přeháním, pomyslel si, možná chce mladý pán v tom pokoji plném duchů jenom strávit noc, bezpečně, se zbraní v kapse.

Ze sklíčeného přemítání ho vyrušil povědomý kočár, který se v protisměru vyhoupl z mlhy a blížil se k němu. Byl to vůz rodiny Winslowových, a pokud ho zrak nešálil, zahalená postava na kozlíku musel být Edward Rush, jeden z jejich kočích, který ho zřejmě také poznal, protože ubral na rychlosti. Harold kolegu pozdravil tichým kývnutím a pak pohlédl na cestujícího v kočáře. On a mladý Charles Winslow se na sebe chvíli vážně zahleděli. Neřekli nic, nebylo to zapotřebí.

„Rychleji, Edwarde," přikázal svému kočímu Charles Winslow a přitom rukojetí hole dvakrát poklepal jako datel na střechu kočáru.

Harold s úlevou viděl, jak se kočár znovu ztrácí v mlze směrem k apartmánům v Miller's Court. Jeho zásah už nebyl nutný. Jenom doufal, že mladý Winslow dorazí včas. Rád by zůstal a viděl, jak všechno dopadne, ale měl své příkazy, které musel splnit i přesto, že mu je vlastně dal mrtvý muž, a tak znovu pobídl koně a hledal cestu ven z té zatracené čtvrti, a omlouvám se, že se opakuji, ale právě to si Harold znovu pomyslel, kde život nestál ani za zlámanou grešli. Musíme si přiznat, že je to věta, která trefně shrnuje osobité zvláštnosti té čtvrti, a možná že od kočího nelze komplexnější hodnocení očekávat. Ale kočí Barker, přestože by si jeho život zasluhoval delší vyprávění, jak si to při bližším pohledu zasluhují všechny životy, není důležitou postavou našeho příběhu. Možná se o něm rozhodne vyprávět někdo jiný a pravděpodobně najde bohatý materiál, aby jeho příběh chytil čtenáře za srdce, jako každý správný příběh — vzpomínám na okamžik, kdy poznal svou ženu Rebeku anebo na tu rozhodně zběsilou příhodu s fretkou a hráběmi —, ale v tuto chvíli nás nezajímá.

Proto nechme Harolda Haroldem — ani se neodvažuji odhadnout, jestli se s ním během našeho vyprávění ještě setkáme, protože postav, které se v něm objeví, je mnoho a člověk si nemůže zapamatovat tváře všech — a vraťme se k Andrewovi, který v tuto chvíli prochází vstupním obloukem do Miller's Court, pokračuje po zablácené kamenné cestičce, a zatímco v kapse svrchníku loví klíč, snaží se najít pokojík číslo třináct. Když po několika vteřinách tápání ve tmě pokoj našel, na chvíli se zastavil přede dveřmi, což by někomu, kdo by ho pozoroval z vedlejšího okna, mohlo připadat jako přehnaný výraz úcty. Ale pro Andrewa byl ten pokojík víc než mizerným doupětem pro ubožáky, kteří nemají kde hlavu složit. Nebyl v něm od té nešťastné noci, ačkoliv ho pomocí svých peněz zachoval netknutý tak, jak si na něj vzpomínal. Posledních osm let posílal každý měsíc jednoho ze svých sluhů zaplatit nájemné, aby v něm nikdo nebydlel, protože kdyby se jednoho dne rozhodl vrátit, nechtěl najít stopy nikoho jiného než Marie Kellyové. Těch několik pencí za nájemné byla pro něj maličkost

a pan McCarthy byl nadšený, že si tenhle dobře situovaný a očividně perverzní džentlmen usmyslel najmout si na dobu neurčitou takovou díru. Dost totiž pochyboval, že by se tu po tom, co se mezi těmi čtyřmi zdmi událo, někdo odvážil přenocovat. Andrew si nyní uvědomil, že v hloubi duše vždycky věděl, že se sem jednou vrátí, že ten obřad, který se chystá uskutečnit, nemůže provést na žádném jiném místě.

Otevřel dveře a melancholickým pohledem začal bloudit po místnosti. Byl to mrňavý pokojíček, jen o trochu důmyslnější než chlívek, s oprýskanými zdmi a několika kusy omšelého nábytku, mezi nimiž se nacházela jedna rozvrzaná postel, zčernalé zrcadlo, skromná dřevěná truhla, krb s plesnivými zdmi a dvojice židlí, které vypadaly, že se rozpadnou, když si na ně sedne moucha. Znovu ho překvapilo, že se na tomhle místě mohl odvíjet nějaký život. Ale copak tu nebyl šťastnější než mezi luxusními zdmi harringtonské rezidence? Jestli je pravda, co někde kdysi četl, že ráj každého člověka se nachází na jiném místě, pak ten jeho se nacházel bezpochyby zde, kam ho nezavedla mapa řek a údolí, ale polibků a pohlazení.

A právě pohlazení, avšak ledové na zátylku, ho upozornilo na to, že se nikdo neobtěžoval opravit rozbité okno nalevo ode dveří. Proč také. Zdálo se, že McCarthy je ten typ chlapíka, který se řídí zásadou nepracovat víc, než je nutné, a kdyby mu Andrew vytkl, že sklo nenechal vyměnit, mohl se vymluvit na jeho přání ponechat všechno tak, jak je. Mohl si myslet, že se žádost vztahuje i na okno. Andrew si povzdechl. Neměl po ruce nic, čím by rozbitou tabulku zakryl, a tak se rozhodl, že se zabije oblečený v kabátě a s kloboukem na hlavě. Posadil se na jednu ze židlí, z kapsy vyndal uzlík a pomalu začal rozvazovat šátek, jako by vykonával nějaký obřad. Kolt zazářil v měsíčním svitu, který se dovnitř pracně dral špinavým oknem.

Pohladil zbraň, jako by to byla kočka stočená do klubíčka na jeho klíně, a přitom se nechal znovu unášet vzpomínkou na Mariin úsměv. Andrewa nepřestávalo udivovat, že si jeho vzpomínky stále ještě

uchovávají svěžest čerstvě nařezaných růží. Na všechno si pamatoval neobyčejně živě, jako by ta propast osmi let ani neexistovala, a někdy se mu vzpomínky dokonce zdály krásnější než skutečné události. Jakou zvláštní alchymií se tyto kopie stávaly úžasnějšími než originál? Odpověď byla jasná: to běh času měnil klokotání přítomnosti v hotový, neměnný obraz zvaný minulost, plátno malované vždy poslepu chaotickými tahy štětce, které nabývají smyslu pouze tehdy, když se na ně člověk může podívat s odstupem, aby je mohl obdivovat v celku.

II

Když se jejich pohledy zkřížily poprvé, ona u toho nebyla. Andrew se do Marie zamiloval, aniž ji potřeboval znát osobně, a to se mu zdálo stejně tak romantické jako paradoxní. Došlo k tomu ve strýcově rezidenci v Queen's Gate, naproti Muzeu přírodních věd, na místě, které Andrew považoval skoro za svůj druhý domov. Jeho bratranec a on byli stejného věku, takže vyrůstali prakticky spolu a docházelo to tak daleko, že chůvy občas zapomínaly, kdo z nich je synem pánů, u kterých slouží. A jak si lze snadno domyslet, jejich privilegované společenské postavení je ušetřilo strádání a pohrom a ukázalo jim pouze světlou stránku života, který si brzy spletli s nekonečným večírkem, na němž bylo zdánlivě vše dovoleno. V dětství si vyměňovali hračky, v dospívání milostné zkušenosti, a zvědavi, kam až sahá jejich beztrestnost, společně plánovali nejrůznější strategie, jak zjistit, kde jsou hranice přípustnosti. Jejich nevhodné nápady a víceméně perverzní vylomeniny souzněly natolik, že za pár let bylo obtížné nepovažovat je za jedinou bytost. Částečně za to mohlo sourozenecké spiklenectví, které je spojovalo, ale také to, jak povýšeně oba přistupovali k životu, a dokonce i jejich fyzická podobnost. Oba byli štíhlí a urostlí jako šachoví střelci a obdaření oním druhem jemné krásy vlastní kostelním archandělům, díky níž jim ledacos prošlo — zejména u něžného pohlaví, jak se ukázalo během jejich pobytu v Cambridgi, kde trhali rekordy v dobývání dámských srdcí, které dodnes nikdo nedokázal překonat. To, že navštěvovali stejná krejčovství a kloboučnictví, ještě umocňovalo jejich znepokojivou podobnost a zdálo se, že tahle

mimesis potrvá navěky, dokud se jednoho dne, bez varování, jako by Bůh chtěl napravit svůj nedostatek kreativity, to bláznivé dvojhlavé stvoření náhle nerozštěpilo na dvě naprosto odlišné půlky. Z Andrewa se stal zamlklý a uvážlivý mladík, zatímco Charles dál zdokonaloval lehkomyslné chování z doby svého dospívání. Přesto tím jejich přátelství založené na pokrevních poutech neutrpělo. Nenadálý rozkol jejich povah je od sebe nevzdálil, naopak se začali doplňovat: bezstarostná uvolněnost Charlesova nacházela kontrapunkt v elegantní melancholii jeho bratrance, kterého toto rozmarné užívání si života zřejmě už neuspokojovalo. Charles s úsměškem pozoroval, jak se Andrew lopotí, aby svým dnům vtiskl nějaký smysl, jak tajně zklamaný chodí sem a tam a čeká na osvícení, které nepřicházelo; a Andrew zase pobaveně sledoval, jak bratranec proplouvá životem ve svém křiklavém převleku povrchního mladíka, přestože některé jeho činy a názory dávaly tušit stejně rozčarovanou mysl, jako byla ta jeho. Zdálo se však, že nemá v úmyslu přestat si užívat to, co má. Ne, Charles žil intenzivně, jako by neměl dost smyslů, jimiž by si mohl užívat svět, zatímco Andrew byl schopen prosedět několik dnů v koutě a pozorovat, jak mu v rukách uvadá růže.

Tehdy v srpnu, kdy se to všechno událo, oslavili oba osmnácté narozeniny, a přestože ani jeden z nich nevypadal na to, že by se chtěl usadit, oba vytušili, že tenhle zahálčivý život nelze protahovat do nekonečna, že se dříve či později jejich otcové unaví nevýnosným lenošením svých synů a najdou jim protekční místa v některé z rodinných firem. Zatím však bylo zábavné zkoušet, kam až mohou zajít. Charles již některá dopoledne začal navštěvovat kanceláře, aby se zhostil malých úkolů, ale Andrew raději čekal, až se jeho nuda stane tak nesnesitelnou, že pro něj práce v rodinném podniku bude představovat spíš úlevu než trest. Nakonec jeho bratr Anthony už otce v tomto směru uspokojoval, proto si velevážený William Harrington mohl dovolit, aby jeho druhý syn hrál roli zbloudilé ovce ještě několik dalších let, pokud se ovšem příliš nevzdálí z dohledu. Ale Andrew

to udělal. Vzdálil se příliš. A teď měl v plánu vzdálit se ještě víc, až zmizí docela a vyloučí tak jakoukoliv možnost být zachráněn.

Ale nebuďme dramatičtí a pokračujme v našem příběhu. Andrew se onoho odpoledne dostavil do rezidence Winslowových, aby s bratrancem naplánovali nedělní výlet s rozkošnými sestrami Kellerovými. Jako vždycky je zavezou do Hyde Parku, na malou louku posetou květy u jezera Serpentine, kde se obvykle odehrávaly jejich milostné hrátky. Ale Charles ještě spal a majordomus Andrewa zatím zavedl do knihovny. Andrewovi nevadilo, že tu musí čekat, než se bratranec znovu dostane do vertikální polohy. Mezi všemi těmi knihami, které prosvětlenou místnost naplňovaly zvláštní těžkou vůní, se cítil dobře. Jeho otec se honosil tím, že má doma úctyhodnou knihovnu, ale ta bratrancova neobsahovala jenom nesrozumitelné knihy o politice a dalších stejně nudných disciplínách. Byla v ní klasická díla a dobrodružné romány od Verna až po Salgariho, ale také, a to se Andrewovi líbilo nejvíc, se zde našly ukázky zvláštní, tak trochu výstřední literatury, která byla mnohými považována za literaturu frivolní. Jednalo se o romány, jejichž autoři popouštěli uzdu fantazii bez jakýchkoliv předsudků, byť se často dostávali na hranici směšnosti, nebo ji dokonce překračovali. Jako každý citlivý čtenář měl Charles rád Homérovu *Ilias* a *Odysseu*, ale nejvíc si užíval ztřeštěné stránky *Batrachomyomachie*, díla, ve kterém slepý básník paroduje sám sebe a rozmáchle vypráví o válce mezi žábami a myšmi. Andrew si vzpomněl na několik podobných knih půjčených od Charlese, jako byly například *Pravdivé příběhy* od Lúkiána ze Samosaty, souhrn smyšlených cest létající lodí, se kterou hlavní hrdina přistál až na Slunci, a dokonce v ní proletěl i útrobami obrovské velryby, nebo *Člověk na měsíci* od Francise Godwina, první román vyprávějící o meziplanetárních cestách, jehož hlavní hrdina Španěl Domingo Gonzáles doletěl až na Měsíc ve stroji taženém hejnem divokých hus. Tyhle přehlídky představivosti Andrewovi připadaly jako slavnostní salva nebo pouťový ohňostroj, které po sobě nezanechají na nebi žádnou stopu, ale chápal, tedy

myslel, že chápe, proč je jimi bratranec tak nadšený. Přestože většina lidí tento typ literatury zavrhovala, pro Charlese byl jistým druhem závaží, které drželo v rovnováze jeho duši, protiváhou, jež mu bránila sklouznout k vážnosti nebo melancholii, jako se to stalo jemu. Andrew se při pohledu na svět neuměl nechat nakazit tím burleskním veselím a všechno mu přišlo bolestně hluboké, nasáklé absurdní důstojností, do níž pomíjivost života nevyhnutelně halí i ten nejmalichernější čin.

Toho odpoledne však Andrew neměl čas prohlédnout si žádnou knihu. Nestačil ani přejít místnost směrem ke knihovně, protože ho v půli cesty zastavila ta nejrozkošnější dívka, jakou kdy viděl. Andrew na ni zůstal zmateně hledět, zatímco čas jako by zhoustl a na chvilku přestal plynout, načež se mladík konečně odhodlal a pomalu přistoupil k portrétu, aby si ho prohlédl zblízka. Žena na něm měla na hlavě černý sametový klobouček a na krku uvázaný květinový šátek. Andrew musel uznat, že pokud by se měl řídit obecným kánonem krásy, pak asi krásná nebyla. Na svou tvář měla příliš velký nos, oči až moc blízko u sebe a její narudlé vlasy postrádaly lesk, ale přesto bylo jasné, že tato neznámá oplývá nepostižitelným, avšak nesporným kouzlem. Nevěděl, co přesně mu na ní učarovalo. Možná to byl kontrast mezi dívčiným křehkým vzezřením a silou vyzařující z jejího pohledu. Takový pohled nepoznal u žádné z žen, které získal. Byl to pohled divoký a rozhodný, ale zároveň prodchnutý něžnou nevinností, jako by ta žena musela denně hledět na nejzkaženější tvář světa, a přesto po nocích, potmě ve své posteli, nadále věřila, že se jedná o nemístný klam, o iluzi, jež se brzy rozplyne a ustoupí příznivější skutečnosti. Byl to pohled člověka, který si odmítá připustit, že se to, po čem touží, nikdy nestane, protože naděje je to jediné, co mu zbývá.

„Okouzlující stvoření, že ano?“ promluvil Charles za jeho zády.

Andrew se lekl. Byl tak pohroužený do obdivování portrétu, že ho neslyšel vstoupit. Přikývl a bratranec přistoupil k vozíku s nápoji.

Andrew by nenašel přesnější vyjádření toho, co v něm obraz vyvolával, té touhy ochraňovat ji smíšené s pocitem obdivu, který dokázal přirovnat, ač se trochu styděl za nevhodnost toho příměru, jenom k tomu, jaký v něm vyvolávaly kočky.

„Dal jsem ho otci k narozeninám," vysvětloval Charles, zatímco naléval brandy. „Visí tu teprve několik dní."

„Kdo je to?" zeptal se Andrew. „Nikdy jsem ji neviděl na večírcích lady Hollandové nebo lorda Broughtona."

„Na těchhle večírcích?" zasmál se Charles. „Začínám věřit tomu, že autor toho portrétu má jistou budoucnost. Oklamal i tebe."

„Co tím chceš říct?" zeptal se Andrew a vzal si skleničku, kterou mu bratranec nabídl.

„Myslíš si, že jsem ho koupil kvůli jeho uměleckým kvalitám? Připadá ti snad ten obraz hodný mého pohledu, bratranče?" Charles ho popadl za paži a přitáhl ho o pár kroků blíž k portrétu. „Podívej se na ni dobře. Všimni si tahů štětce: neskrývá se za nimi ani špetka talentu. Jeho autor není nic víc než komický stoupenec Edgara Degase. Ovšem tam, kde je Pařížan jemný, je on ostře ponurý."

Andrew nevěděl o malířství tolik, aby se mohl s bratrancem přít, a ve skutečnosti ho zajímalo jenom to, kdo stál modelem, a tak pobouřeně přitakal, aby dal najevo, že souhlasí: ten malíř by měl radši spravovat bicykly. Charles se pobaveně zasmál tomu, jak bratranec vyklouzl z diskuse o malířství, která by mu umožnila předvést jeho rozsáhlé umělecké vzdělání, a nakonec prozradil:

„Dal jsem mu ho z jiného důvodu, drahý bratranče."

Jedním dlouhým douškem vyprázdnil skleničku, pak několik vteřin hleděl na obraz a potěšeně při tom pokyvoval hlavou.

„A jaký je ten důvod, Charlesi?" zeptal se konečně netrpělivý Andrew.

„Skryté potěšení z vědomí, že můj otec, který nenávidí spodinu, jako by se jednalo o méněcenná stvoření, má ve své knihovně pověšený obraz obyčejné prostitutky."

Jeho slova Andrewa ohromila.

„Prostitutky?“ vzmohl se jen na otázku.

„Přesně tak, bratranče,“ odpověděl Charles se spokojeným úsměvem přes celý obličej. „Ale není to žádná nevěstka z vybraných podniků na Russell Square, dokonce ani z těch, které vykují z parku u Vincent Street, ale špinavá, smradlavá děvka z Whitechapelu, do jejíhož zpustošeného pohlaví vyprazdňují svou bídu nešťastníci celého světa za mizerné tři pence.“

Andrew si lokl brandy, aby snáze strávil bratrancova slova. Charlesovo odhalení ho překvapilo, to nemohl popřít, stejně jako by překvapilo kohokoliv, kdo by obraz uviděl, ale také mu způsobilo nepochopitelné zklamání. Očima znovu utkvěl na portrétu a pokoušel se odhalit důvod své rozmrzelosti. To sladké stvoření byla obyčejná děvka. Teď už rozuměl té směsi žáru a ztráty iluzí, která jí čišela z očí a kterou autor dokázal tak dobře vystihnout. Andrew však nemohl popřít, že jeho rozčarování plyne z jiné, sobečtější skutečnosti: tato žena nepatřila do jeho světa a to znamenalo, že se s ní nikdy nesetká.

„Koupil jsem ho díky Bruci Driscollovi,“ vysvětloval Charles a naléval další dvě sklenky brandy. „Pamatuješ se na Bruce?“

Andrew bez velkého nadšení přitakal. Bruce byl bratrancův přítel, z něhož nuda a peníze udělaly sběratele umění, byl to nafoukaný a líný mladík, který je při sebemenší příležitosti neváhal nudit svými znalostmi o výtvarném umění.

„Vždyť víš, jak rád hledá jehlu v kupce sena,“ řekl bratranec a podal mu další sklenku brandy. „Když jsem ho viděl naposledy, vyprávěl mi o malíři, jehož dílo objevil na jedné procházce po bleším trhu. Nějaký Walter Sickert, zakladatel Nové anglické umělecké společnosti. Má ateliér na Cleveland Street a maluje prostitutky z East Endu, jako by to byly dámy. Když jsem ho navštívil, neodolal jsem a koupil jeho poslední dílo.“

„Řekl ti o ní něco?“ zeptal se Andrew s předstíraným nezájmem.

„O té děvce? Jenom její jméno. Myslím, že se jmenuje Marie Jeannette."

Marie Jeannette, opakoval si pro sebe Andrew. To jméno jí slušelo stejně jako její roztomilý klobouček.

„Děvka z Whitechapelu…" zašeptal ještě celý překvapený.

„Jo, děvka z Whitechapelu. A můj otec ji má vystavenou v knihovně!" zvolal Charles a teatrálně rozevřel náruč v legračně triumfálním gestu. „Není to prostě geniální?"

Pak mu Charles položil ruku kolem ramen, změnil téma a vedl ho do salonu. Andrew se snažil, aby na něm nebylo znát rozrušení, ale nedokázal přestat myslet na dívku z obrazu, ani když plánovali léčky na roztomilé sestry Kellerovy.

Té noci nemohl Andrew ve své ložnici usnout. Kde teď asi byla žena z obrazu? Co asi dělala? Po čtvrté nebo páté otázce jí začal říkat křestním jménem, jako by se skutečně znali a těšili se vzájemné důvěře. Že je opravdu nemocný, pochopil až tehdy, když začal nesmyslně žárlit na všechny ty chudáky, kteří za několik pencí mohli mít to, co bylo pro něj, boháče, nedosažitelné. Ačkoliv, bylo to opravdu nedosažitelné? Ve skutečnosti, zvážil-li své postavení, ji mohl donutit, aby byla jenom jeho, snáz než kteroukoliv jinou ženu, alespoň co se tělesné stránky týkalo, a to až do konce života. Problém byl najít ji. Andrew nikdy ve Whitechapelu nebyl, přesto o tom místě slyšel dost na to, aby věděl, že se nejedná o doporučeníhodnou čtvrť, a už vůbec ne pro lidi jeho postavení. Nebylo radno, aby tam šel sám, ale s Charlesem také nemohl počítat. Bratranec by nechápal, proč dává přednost rozcuchanému pohlaví té děvky před sladkým kompotem, který schovávaly pod spodničkou roztomilé sestry Kellerovy, anebo před medovými plásty navoněných nevěstek z Chelsea, kde se ukájela polovina decentních džentlmenů z West Endu. Možná by tomu přece rozuměl a možná by ho z legrace i doprovodil, obzvlášť kdyby mu vysvětlil, že se jedná o pouhý vrtoch, avšak Andrew věděl, že to, co cítí, je příliš silné, než aby to mohl považovat za obyčejný rozmar. Anebo

ne? Dokud ji nesevře v náručí, nebude vědět, co od ní chce. Opravdu by ji bylo tak těžké najít? ptal se znovu sám sebe. Tři bezesné noci mu stačily k tomu, aby zosnoval plán.

A tak se stalo, že zatímco Křišťálový palác, který dříve ve svém obrovském břiše ze skla a kutého železa předváděl to nejlepší z průmyslu celé říše, nabízel po přemístění na Sydenham varhanní koncerty, dětská baletní představení, zástupy břichomluvců, a dokonce i možnost posvačit v nádherných zahradách mezi dinosaury, iguanodony a pravěkými lenochody zrekonstruovanými podle archeologických nálezů ze Sussex Weald, a voskové muzeum Madame Tussaud navždy zneklidnilo noci návštěvníků svou slavnou Síní hrůzy, kde se vedle gilotiny, jež sťala Marii Antoinettu, tlačil početný dav šílenců, hrdlořezů a travičů, kteří potřísnili krví celou Anglii, Andrew Harrington, netečný k slavnostní náladě šířící se městem, se převlékl do prostých šatů vypůjčených od jednoho ze sluhů a prohlížel se v zrcadle. Když se uviděl, jak je nacpaný do obnošeného kabátku a napůl roztrhaných kalhot, zlaté vlasy pod kostkovanou čepicí, kterou si narazil hluboko do čela, musel se pobaveně usmát. V tomhle převleku ho nemohli považovat za nic jiného než za nějakého ubožáka, možná ještě tak za ševce nebo holiče. Takhle vyparáděný požádal překvapeného Harolda, aby ho odvezl do Whitechapelu. Ještě před odjezdem mu kočí musel přislíbit diskrétnost. O jeho výletu do nejhorší čtvrti Londýna se nikdo nesměl dozvědět, ani jeho otec, ani milostpaní, ani bratr Anthony, dokonce ani bratranec Charles. Nikdo.

III

Andrew nechtěl vzbudit pozornost, a tak nechal luxusní kočár zastavit v Leadenhall a sám pokračoval pěšky až na Commercial Street. Když zvolna prošel větší část té páchnoucí ulice, rozhodl se sebrat veškerou odvahu a vydat se do spleti uliček tvořících Whitechapel. Během pouhých deseti minut chůze se z mlhy vynořil alespoň tucet prostitutek, které mu za několik málo pencí nabízely výlet na Venušin pahorek, ale žádná z nich nebyla dívka z obrazu. Kdyby měly kolem těla omotané chaluhy, Andrew by si je snadno spletl s oprýskanými špinavými Sirénami z lodní přídě. Bez zastavení je slušně odmítal a přitom s těmi ubohými kreaturami, které se choulily zimou a neměly lepší způsob obživy, velice soucítil. Nemravné úsměvy, jež se snažily vyloudit na svých bezzubých ústech, vzbuzovaly spíš odpor než touhu. Vypadala Marie mimo obraz, mimo tahy štětce, které ji přeměnily v andělskou bytost, také takhle?

Brzy pochopil, že bude těžké potkat se s ní náhodou. Možná by měl větší štěstí, kdyby se na ni zeptal přímo. Ještě jednou zkontroloval svůj převlek a rozhodl se vejít do hospody U Deseti zvonů, hojně navštěvované krčmy na rohu Fournier a Commercial Street, hned naproti strašidelnému kostelu Ježíše Krista. Z pohledu do jejích velkých oken totiž usoudil, že sem se uchylují děvky při své honbě za klienty. Dvě z nich se na něj vrhly, sotva došel k barovému pultu. Snažil se chovat přirozeně a pozval je na sklenici černého piva, jejich nabídky však co nejzdvořileji odmítl a sdělil jim, že hledá ženu jménem Marie Jeannette. Jedna z nich s uraženým výrazem okamžitě odešla, možná

proto, že nechtěla promarnit noc s někým, kdo si u ní neobjedná žádnou službu, ale ta druhá, vyšší, se rozhodla zůstat a přijmout jeho pozvání:

„Předpokládám, že máš na mysli Marii Kellyovou. Ta proklatá Irka je z nás nejžádanější. V tuhle noční hodinu už asi ošoustala pár chlápků a sedí v Britannii. Tam chodíme všechny, když vyděláme dost peněz na zaplacení postele a něco málo navíc na rychlou opici, co nám pomůže zapomenout na náš mizernej život," řekla spíš ironicky než roztrpčeně.

„Kde je ta krčma?" zeptal se Andrew.

„Hned tady vedle. Na rohu Crispin a Dorset Street."

Andrew jí za informace poděkoval nejméně čtyřmi šilinky.

„Najdi si pokoj," doporučil jí s dobrosrdečným úsměvem. „Dnes v noci je moc velká zima na běhání po ulicích."

„Ach, děkuju, pane. Jste velmi laskavý," odpověděla děvka s upřímnou vděčností.

Andrew se rozloučil uctivým klepnutím na čepici.

„Jestli vám Marie Kellyová nedá to, co chcete, najděte si mě," zavolala na něj s posledním zbytkem koketérie, který jí kazil bezzubý úsměv. „Jmenuju se Liz, Liz Strideová, nezapomeňte."

Najít Britannii, skromnou putyku s přední stěnou plnou velkých oken, nebylo obtížné. Lokál, který byl i přes množství petrolejových lamp zahalený do hustého cigaretového kouře, sestával z dlouhého barového pultu v pozadí, dvou boxů po levé straně a širokého prostoru s dřevěnými stolky na podlaze pokryté pilinami, kde se kupila hlučná klientela. Mezi stoly se prodírala armáda pikolíků v umaštěných zástěrách, kteří vypadali jako provazochodci balancující s plechovými džbány po okraj naplněnými pivem. V rohu stál rozvrzaný klavír a nabízel svůj umaštěný chrup každému, kdo by chtěl hbitými prsty rozveselit večírek. Andrew došel k barovému pultu, na jehož desce se tlačily džbány vína, petrolejky a talíře se sýrem nakrájeným tak nahrubo, že připomínal spíš trosky z nějakého rumiště. Plamenem jedné

z lamp si zapálil cigaretu, objednal si sklenici piva a opřený o pult, s nosem nakrčeným nad silným zápachem opékaných klobás vycházejícím z kuchyně, nenápadně pozoroval hosty. Přesně jak mu řekli, bylo tu mnohem klidněji než v hospodě U Deseti zvonů. Většina stolků byla obsazena námořníky na dovolené a místními lidmi, oblečenými stejně skromně jako on, ale také viděl několik hloučků prostitutek, které se snažily opít. Pomalu pil pivo a snažil se rozpoznat Marii Kellyovou, ale žádná se obrazu nepodobala. Při třetí sklenici začal propadat beznaději a přemýšlel, co tam ksakru dělá a proč se honí za přeludem.

Byl už na odchodu, když vtom se rozletěly dveře. Poznal ji okamžitě. Byla to dívka z obrazu, o tom nebylo pochyb, ačkoliv teď, když ji viděl v pohybu, mu připadala ještě mnohem krásnější. Vypadala unaveně, ale měla v sobě právě takovou energii, jakou u ní Andrew předpokládal, když ji spatřil na plátně. S většinou zákazníků to nic neudělalo. Jak je možné, že na ten malý zázrak, který se tu právě udál, nikdo nereaguje? pomyslel si. Uprostřed vší té lhostejnosti se cítil jako privilegovaný svědek zjevení. Vzpomněl si na příhodu z dětství, kdy pozoroval, jak vánek neviditelnými prsty utrhl ze stromu list a roztančil ho na hladině louže jako káču. Točil se tam, dokud kolo projíždějícího vozu ten tanec nezmařilo, takže měl Andrew pocit, že se celá příroda spojila, aby předvedla svůj kejklířský trik před jediným divákem. Od té doby si byl jistý, že vesmír sice probouzí sopky k činnosti na počest celého lidstva, ale že věnuje zvláštní pozornost navázání kontaktu s hrstkou vyvolených jedinců, kteří jako on zkoumají skutečnost, jako by se jednalo o pomalovaný list papíru, za nímž se skrývá něco jiného. Ohromeně pozoroval, jak k němu Marie Kellyová zamířila, jako by ho znala. Srdce se mu splašeně rozbušilo, ale když se lokty opřela o barový pult a objednala si půl pinty piva, aniž mu věnovala jediný pohled, trochu se uklidnil.

„Jak to dneska v noci jde, Marie?“ zeptala se hospodská.

„Nemůžu si stěžovat, paní Ringerová.“

Andrew polkl, měl pocit, že snad brzy omdlí. Tady ji měl, hned vedle sebe. Nemohl tomu uvěřit, ale bylo to tak. Právě uslyšel její hlas. Unavený, trochu nakřáplý, ale přesto krásný hlas. Kdyby se mohl soustředit a zbavit vzduch zbytečného pachu tabáku a špekáčků, pravděpodobně by také ucítil její vůni. Vůni Marie Kellyové. Celý okouzlený ji obdivně pozoroval: každý její pohyb stvrzoval, co už dávno věděl. Tak jako mušle ukrývá ve svém nitru běsnění moře, tohle na pohled křehké tělo jako by v sobě skrývalo přírodní sílu.

Když hospodská postavila pivo na pult, Andrew si uvědomil, že se mu naskytla skvělá příležitost, kterou nesmí promarnit. Rychle zalovil v kapse a předběhl ji v placení.

„Dovolte, abych vás pozval, slečno," řekl.

Jeho rychlé galantní gesto mu vysloužilo otevřeně hodnotící pohled Marie Kellyové. To, že se na něj upřel její zrak, ho ochromilo. Jak mu předem prozradil obraz, pohled té dívky byl nádherný, ale zdál se pohřbený pod vrstvou hořkosti. Neubránil se přirovnání k poli lučního máku, na kterém se někdo rozhodl založit smetiště. Cítil se však, jako by ho zalilo nekonečné světlo, a snažil se, aby i pro ni bylo to krátké zkřížení pohledů tak významné jako pro něj. Avšak určité věci, a omlouvám se, pokud je mezi vámi nějaká romantická duše, se pohledem vyjádřit nedají. Jak by jí Andrew mohl zprostředkovat téměř mystický pocit, který ho v tu chvíli zaplavil, jak by jí mohl vysvětlit pouhým pohledem, že ji hledal celý život, aniž o tom věděl? A když k tomu připočteme, že dosavadní život Marii Kellyovou nenaučil chápat jemné náznaky, asi vás nepřekvapí, že byl tenhle první pokus o duševní kontakt, abychom to nějak nazvali, hned na začátku odsouzen k nezdaru. Andrew dělal, co mohl, to jistě, ale dívka si vykládala jeho zapálený pohled úplně stejně jako pohledy jiných mužů, kteří k ní každou noc přicházeli.

„Děkuju, pane," odpověděla a doprovodila svá slova nestydatým úsměvem, jehož se asi jen tak lehce nedokázala zbavit.